

ved den bedst mulige Sagkundskab. Et andet æret Medlem, som nys havde Ordet, det ærede Medlem for Nibe (B. Holm) yttrede sig igaar imod nogle af mig fremsatte Bemærkninger og har atter idag udtalt sig derom. Nogle af hans Ytringer gik navnlig ud paa, at den nuværende Hærførelse af 1867 blev, da vi vedtog den, hjulpet med en almindelig Tillid, ja endog med en begejstret Tillid, men at man, naar man nu hører de Udtalelser, der fremkomme, under alle Omstændigheder maa indrømme, at denne Tillid er bleven i høi Grad stuet. Hvad mener det ærede Medlem og hans Meningsfæller, som have samstemt i denne Udtalelse, egentlig dermed? Jeg kan ikke faae anden Mening ud deraf, end at de ville paapege, hvorledes man, naar man overhovedet forlader de vundne Erfaringers faste Grund og giver sig ind paa nye Vaner, bestandig er udsat for Støffelser, og deri er jeg enig med de Herrer. Der er neppe ret mange Spørgsmaal, som forhandles i denne Sal, hvori det er af større Vigtighed idelig og idelig at bygge paa Sagkundskab; men jeg vil gjøre de Herrer opmærksomme paa, at de, naar de opstille Tanker som dem, der ere blevene udtalte, om en Folkevæbning og om derigjennem at søge Danmarks fremtidige Forsvar imod ydre Fjender, forlade Sagkundskaben; de komme da ikke alene ind paa løse Doktriner og Theorier, men ogsaa paa saadanne, som Erfaringen forlængst har dødsdømt. (Modsigelse). Naar de Herrer modsig mig, vil jeg henvende mig til selve det ærede Medlem for Nibe. Jeg vil spørge ham, om han erindrer — hvis han ikke mindes det, kan han høre sig for, naar han kommer hjem — hvad der påskete i 1848 i hans eget Balgsted, da Bondehæren kom og vilde fange de 12 Mand af det nordstlesvigiske Patrouillekorps, som man havde hørt vare Lydfikere, og da hele Bondehæren styrtede ind i Nibe og belejrede de 12 Mand? Man spurgte den: Hvad ville I? Løse disse Mænd til Fange, lod Svaret. De lode sig ikke saaledes tage til Fange; det er danske Mænd; de tale Dansk; kunne I ikke høre det? Efter at der var parlateret med dem, og det havde vist sig, at der ikke var Tale om at bringe dem til Naisson, blev der givet Ordre til at jage dem ud af Byen, og de 12 Mand joge da hele den bevæbnede Bondehær, som var kommen for at fange dem, ud af Byen. (Stemmer: Hvad beviser det?) De 12 Mand vare Bønder som de Døgn, men de stode under Disciplin; det var Forskjellen, og dette skal bevise, at de ærede Medlemmer heraf kunne se, hvad den udisciplinerede Folkevæbning kan udrette. De kunne ogsaa se mange flere Exempler af den Art; hvor det har gjældet om store, alvorlige Spørgsmaal, har Resultatet været ligesaa slaaende og forbaufende. (En Stemme: Slaget ved Rjåge.) Det ærede Medlem nævner Slaget ved Rjåge; men jeg holder ikke af at drage det frem; thi det er af disse

ubehagelige Grindringer, som man skal lade hvile. (B. Holm: Affæren ved Lundsby!) Ved Lundsby stod Majoriteten ikke paa de Slagnes Side. Det Spørgsmaal, som jeg maa anse for det vigtigste i denne Sag, et Spørgsmaal, der idetmindste for mig træder langt, langt foran alle andre, er, at der kan være en almindelig Erkendelse af, at hverken Armeens Størrelse eller dens Bevæbning eller dens Uddannelse er Hovedsagen, naar man skal spørge, hvoraf dens Kampdygtighed afhænger; men Hovedsagen er dens Disciplin. Jeg vil spørge Enhver, som selv har været stillet under Forhold, hvor han har kunnet dømmes af egen Erfaring, om ikke Seiren i Slagets skjebnesvangre Time ubelukkende afhænger af, at enhver Mand opfylder sin Pligt? Jeg vil spørge de Herrer, om de tro, at det, naar man saaledes stilles Ansigt til Ansigt med Døden, er Madposen eller Lønning eller nogenformelt skreven Lov, der bringer en Mand til at tilfiesætte Selvopholdelsesdriften for at opfylde sin Pligt? Nei, mine Herrer! (Afbrydelse.) Et æret Medlem taler om den Begejstring, der ligger i Madposen, og vi hørte jo for nogle Dage siden i denne Sal, at uden Ol og Mad er Helten Ingenting, som at vi, hvis det stod vore Folk frit for at forlade Tjenesten, skulde se, hvor mange vi beholdt tilbage. Jeg skal ingenlunde benægte, at det Slags Helte kunne udvikles efter de Ideer, som her undertiden komme til Udtalelse; men jeg vil bestemt benægte, at man med dem kan vinde en Seir. Hvad for det Første Madposen angaar, vil jeg sige, at, naar man saa ofte har erfaret, at det i belejrede Fæstninger er kommet saa vidt, at Folkene med Laknemlighed have taget til Takke med Hunde og Katter, men desuagtet ikke have villet høre et Ord om Overgivelse. (Afbrydelse.)

Formanden: Jeg maa bede ærede Medlemmer om ikke at afbryde Taleren.

Jagd: Jeg har Intet imod Afbrydelse, naar de ikke føre os altfor meget ud til Siden. Jeg skal da imidlertid fatholde det Spørgsmaal, jeg nys har bragt under Diskussion, idet jeg skal bemærke, at det, at en Soldat i Fjærens Dieblit kan glemme sig selv, kan glemme Selvopholdelsesdriften, kan ubelukkende lade al sin Higen og Tanke gaa op i Opfyldelsen af sin Pligt, lærer man ikke ved en forvarig Soldatertjeneste. Her vil jeg gjentage et Ord, som i den fransk-tydske Krig blev temmelig berømt over hele Europa — jeg tror, at det oprindeligt kom fra den preussiske General Moltke, men ogsaa under Forhandlingen om Hærorrdningen under den nuværende franske Republik er det gjentaget der — „Man lærer ikke at blive Soldat; man skal leve sig ind i Soldatens Stilling og Pligter“, det er Sagen. Folk kunne lære at exercere, at bruge deres Vaaben, fort sagt, at opnaa de forskjellige